

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2022. április 28.*

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – A 23. cikk (3) bekezdése – A végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködéséhez fűződő követelmény – A 6. cikk (2) bekezdése – Rendőrség – Kizártság – *Vis maior* – Fogalom – Az átadás jogi akadályai – A keresett személy által indított jogi eljárások – Nemzetközi védelem iránti kérelem – Kizártság – A 23. cikk (5) bekezdése – Az átadás határidejének lejárta – Következmények – Szabadon bocsátás – A szökés megakadályozásához szükséges egyéb intézkedések elfogadására vonatkozó kötelezettség”

A C-804/21. PPU. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) a Bírósághoz 2021. december 20-án érkezett, ugyanazon a napon hozott határozatával terjesztett elő a

C,

CD

és

a **Syyttäjä**

között folyamatban lévő,

a C-vel és CD-vel szemben kibocsátott európai elfogatóparancsok végrehajtására irányuló eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök (előadó), J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl és M. L. Arastey Sahún bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. március 2-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: finn.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- C és CD képviselőjében H. Nevala asianajaja,
 - a finn kormány képviselőjében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
 - a holland kormány képviselőjében J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
 - a román kormány képviselőjében E. Gane és L.-E. Bațagoi, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében S. Grünheid és I. Söderlund, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2022. március 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítélet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) 6. cikke (2) bekezdésének, valamint 23. cikke (3) és (5) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet egy román bíróság által a román állampolgárságú C-vel és CD-vel szemben kibocsátott európai elfogatóparancsok Finnországban történő végrehajtása keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A 2002/584 kerethatározat

- 3 A 2002/584 kerethatározat (8) és (9) preambulumbekézése a következőképpen szól:
 - „(8) Az európai elfogatóparancs végrehajtásaként hozott határozatokat megfelelően ellenőrizni kell, ami azt jelenti, hogy annak a tagállamnak az igazságügyi hatósága határoz az átadásról, amelyben a keresett személyt elfogták [helyesen: hogy abban a tagállamban, amelyben a keresett személyt elfogták, igazságügyi hatóság határoz az átadásról].
 - (9) A központi hatóságok szerepének az európai elfogatóparancs végrehajtásában a gyakorlati és igazgatási segítségnyújtásra kell korlátozódnia.”
- 4 A kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:
 - „(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása,

szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.”

- 5 A kerethatározatnak „Az illetékes igazságügyi hatóságok meghatározása” című 6. cikke értelmében:

„(1) Kibocsátó igazságügyi hatóság a kibocsátó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes.

(2) Végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs végrehajtására illetékes.

[...]”

- 6 Ugyanezen kerethatározatnak „A központi hatóság részvétele” című 7. cikke a következőképpen szól:

„(1) Az illetékes igazságügyi hatóságok támogatására minden tagállam kijelölhet egy vagy – ha jogrendszere úgy rendelkezik – több központi hatóságot.

(2) A tagállam, ha ez igazságszolgáltatási rendszere felépítése következtében szükséges, központi hatóságát (hatóságait) bízhatja meg az európai elfogatóparancsok hatósági továbbításával és fogadásával, továbbá az ezekkel kapcsolatos minden egyéb hivatalos levelezéssel.

[...]”

- 7 A kerethatározatnak „A személy átadásának határideje” című 23. cikke értelmében:

„(1) A keresett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – átadják.

(2) A személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni.

(3) Ha a keresett személy átadása a (2) bekezdésben előírt határidőn belül a tagállamok bármelyikének hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóság haladéktalanul felveszi a kapcsolatot és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

(4) Az átadás kivételesen ideiglenesen felfüggeszthető súlyos emberiességi okokból, például akkor, ha megalapozottan feltételezhető, hogy a végrehajtása nyilvánvalóan veszélyeztetné a keresett személy életét vagy egészségét. Az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani, amint ezek az okok megszűntek. A végrehajtó igazságügyi hatóság erről haladéktalanul tájékoztatja a kibocsátó igazságügyi hatóságot, és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

(5) Ha az érintett személy a (2)–(4) bekezdésben említett határidők lejárta után még mindig fogva van, szabadon kell bocsátani.”

A finn jog

Az átadásról szóló törvény

- 8 A 2002/584 kerethatározat végrehajtására irányuló nemzeti rendelkezések a 2003. december 30-i laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan Unionin jäsenvaltioiden välillä-ben (1286/2003) (a Finn Köztársaság és az Európai Unió többi tagállama közötti átadásról szóló törvény [1286/2003], a továbbiakban: az átadásról szóló törvény) találhatók.
- 9 Finnországban az átadásról szóló törvény 11., 19. és 37. §-a értelmében az átadásról és a fogva tartás fenntartásáról való döntésre hatáskörrel rendelkező végrehajtó igazságügyi hatóság a Helsingin käräjäoikeus (helsinki körzeti bíróság, Finnország), fellebbviteli bíróságként pedig a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország). E törvény 44. §-a értelmében az átadásról szóló határozat végrehajtására a Keskusrikospoliisi (nemzeti nyomozóiroda, Finnország) rendelkezik hatáskörrel.
- 10 Az említett törvény 46. §-ának (1) bekezdése értelmében az európai elfogatóparanccsal érintett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – átadják az átadást kérő tagállam illetékes hatóságainak. E személyt azonban az átadásról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított legkésőbb tíz napon belül átadják.
- 11 Ugyanezen törvény 46. §-ának (2) bekezdése szerint, ha e személy átadása az (1) bekezdésben előírt határidőn belül Finnország vagy a kérelmet benyújtó tagállam hatókörén kívül eső elháríthatatlan akadály miatt nem lehetséges, az illetékes hatóságoknak új átadási időpontban kell megegyezniük. Az átadásra az így egyeztetett új időpontot követő tíz napon belül kell, hogy sor kerüljön.
- 12 Az átadásról szóló törvény 48. §-a szerint, ha az érintett személy a 46. és 47. §-ban említett határidők lejárta után még mindig fogva van, szabadon kell bocsátani.

A külföldiekről szóló törvény

- 13 A nemzeti menekültügyi rendelkezéseket a 2004. április 30-i ulkomaalaislaki (301/2004) (a külföldiekről szóló törvény [301/2004]; a továbbiakban: a külföldiekről szóló törvény) tartalmazza, amely megfelel a menekültek jogállásáról szóló, 1967. január 31-én New York-ban aláírt jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezményben (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. kötet, 150. oldal, 2545. szám [1954]) foglalt rendelkezéseknek. A külföldiekről szóló törvény rendelkezései a Finnországban lakóhellyel rendelkező valamennyi külföldi állampolgárra, így az uniós polgárookra is vonatkoznak.
- 14 A külföldiekről szóló törvény 40. §-ának (3) bekezdése szerint a külföldieket a kérelem elbírálásának ideje alatt megilleti az országban való jogszerű tartózkodás joga, mindaddig, amíg a kitoloncolásról végleges vagy végrehajtható határozat nem születik.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 A román állampolgár C-vel, illetve CD-vel szemben 2015. május 19-én, illetve 27-én egy román igazságügyi hatóság európai elfogatóparancsot bocsátott ki öt év szabadságvesztés-büntetés és három év mellékbüntetés végrehajtása céljából (a továbbiakban együtt: a szóban forgó európai elfogatóparancsok). E büntetéseket veszélyes és különösen veszélyes kábítószerkereskedelemeért, valamint bünszervezetben való részvételért szabták ki.
- 16 C-t és CD-t Svédországban az ezen európai elfogatóparancsok végrehajtására irányuló eljárások alá vonták. 2020. április 8-i határozatával a Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) elrendelte C román hatóságok részére történő átadását, 2020. július 30-i határozatával pedig a Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) elrendelte CD ugyanezen hatóságok részére történő átadását. C és CD azonban az átadásról szóló határozatok végrehajtását megelőzően elhagyta Svédországot, és Finnországba utaztak.
- 17 2020. december 15-én C-t és CD-t az európai elfogatóparancsok alapján Finnországban elfogták és őrizetbe vették.
- 18 2021. április 16-i határozataival a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság, Finnország) elrendelte C-nek és CD-nek a román hatóságok részére történő átadását. A román hatóságok kérésére a finn nemzeti nyomozóiroda 2021. május 7-ére tűzte ki az első átadási időpontot. C és CD Romániába légi úton történő átszállítását ezen időpontot megelőzően a Covid19-világjárvány miatt nem lehetett megszervezni.
- 19 2021. május 3-án C és CD fellebbezést nyújtott be a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság). 2021. május 4-én e bíróság ideiglenesen megtiltotta az átadásról szóló határozatok végrehajtását. 2021. május 31-én az említett bíróság elutasította a fellebbezéseket, és ezzel hatályon kívül helyezte az átadásról szóló határozatok végrehajtását megtiltó ideiglenes határozatot.
- 20 A második átadási időpontot 2021. június 11-ére tűzték ki. Ezen átadást azonban ismét elhalasztották, mivel nem volt közvetlen légi járat Romániába, és az egyeztetett ütemezést betartva nem lehetett megszervezni egy másik tagállamon keresztül légi szállítást.
- 21 C és CD számos további kérelmet nyújtott be a Helsingin käräjäoikeushoz (helsinki körzeti bíróság) és a Korkein oikeushoz (legfelsőbb bíróság) az átadásról szóló határozatok végrehajtásának felfüggesztése iránt. Ezen kérelmeket vagy elutasították, vagy elfogadhatatlannak nyilvánították.
- 22 Az átadás harmadik időpontját CD esetében 2021. június 17-ére, C esetében pedig 2021. június 22-ére tűzték ki. Mindazonáltal az átadás ez alkalommal sem volt lehetséges, mivel C és CD Finnországban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. 2021. november 12-i határozataival a Maahanmuuttovirasto (nemzeti bevándorlási hivatal, Finnország) elutasította ezeket a kérelmeket. C és CD e határozatokkal szemben keresetet terjesztett a hallinto-oikeus (közigazgatási bíróság) elé.
- 23 C és CD ezt követően keresetet indított a Helsingin käräjäoikeus (helsinki körzeti bíróság, Finnország) előtt egyrészt az átadási határidő lejártá miatt történő szabadon bocsátásuk, másrészt pedig az átadásuknak a nemzetközi védelem iránti kérelmeik miatti elhalasztása iránt. A Helsingin käräjäoikeus (helsinki körzeti bíróság) 2021. október 8-i és 29-i határozataival elfogadhatatlannak nyilvánította e kereseteket.

- 24 Az alapeljárás a C és CD által ez utóbbi határozatokkal szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) előtt benyújtott fellebbezésekre vonatkozik. Fellebbezéseik alátámasztására C és CD ugyanazokat az indokokat hozza fel, mint amelyeket a Helsingin käräjäoikeus (helsinki körzeti bíróság) elutasított. Válaszbeadványában a syöttäjä (ügyész, Finnország) kérte a felperesek fogva tartásának fenntartását, valamint azt, hogy a román hatóságoknak történő átadásuk végrehajtása ne kerüljön elhalasztásra.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság 2021. december 8-i elvi döntésében úgy ítélte meg, hogy azon személyeknek, akikkel szemben átadásról szóló határozatot hoztak, joguk van bírósághoz fordulni a további fogva tartásuk ügyében. A késedelem elkerülése érdekében e bíróság haladéktalanul foglalkozott az ügygel.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság a 2002/584 kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének mind eljárási, mind anyagi jogi szempontból történő értelmezését kéri.
- 27 Először is, az eljárási szempontokat illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy milyen követelmények erednek e rendelkezésből a *vis maior* fennállásának értékelése kapcsán.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság magyarázatai szerint a nemzeti jogszabályoknak megfelelően az átadásról szóló határozat jogerőre emelkedését követően az átadás végrehajtásához kapcsolódó feladatokat a nemzeti nyomozóiroda veszi át. A bíróság határozata nem jelöli meg az átadás időpontját, az átadást azonban az átadásról szóló törvény által – a 2002/584 kerethatározattal összhangban – előírt határidőn belül hajtják végre.
- 29 E bíróság szerint továbbá a nemzeti nyomozóiroda felel az átadásról szóló határozat gyakorlati végrehajtásáért, kapcsolatot tart az elfogatóparancsot kibocsátó tagállam illetékes hatóságaival, és megegyezik az új átadási időpontban, ha az átadásra a tíznapos határidőn belül nem került sor, ahogyan az az alapügyben is történt.
- 30 A kérdést előterjesztő bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a fogva tartott személy bármikor az illetékes bírósághoz fordulhat annak vizsgálata céljából, hogy továbbra is indokolt-e további fogva tartása. A bíróság feladata tehát többek között annak értékelése, hogy az átadás elmaradása a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett *vis maior* következménye-e. Mindazonáltal sem a nemzeti nyomozóiroda, sem más hatóságok nem fordulnak rendszerint bírósághoz a további fogva tartás kérdésében.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság előtt tehát az ilyen nemzeti eljárásnak a 2002/584 kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésével való összeegyeztethetőségével, valamint az esetleges összeegyeztethetlenség következményeivel kapcsolatban merül fel kérdés.
- 32 Másodszor, ami a 2002/584 kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének anyagi jogi vetületeit illeti, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a *vis maior* fogalma kiterjed-e valamely tagállam nemzeti jogszabályain alapuló olyan jogi akadályokra is, amelyek azzal a hatással járnak, hogy megakadályozzák az eredetileg kitűzött határidőn belül történő átadást.
- 33 E bíróság rámutat arra, hogy a 2017. január 25-i Vilkas ítéletben (C-640/15, EU:C:2017:39) a Bíróság kimondta, hogy a *vis maior* fogalma alkalmazandó olyan helyzetben, amelyben a fogva tartott személy fizikai ellenállást tanúsít, ami lehetetlenné teszi átadását, feltéve hogy rendkívüli

körülmények miatt ezt az ellenállást a végrehajtó igazságügyi hatóság és a kibocsátó igazságügyi hatóság nem láthatta előre, és az ellenállásnak az átadásra gyakorolt következményeit e hatóságok a legnagyobb gondosság mellett sem kerülhették el.

- 34 Márpedig az alapügyben, bár a Covid19-világjárvány megnehezítette az átadás gyakorlati megvalósítását és a határidők betartását, ezen átadás fő akadályát elsősorban a kérdést előterjesztő bíróság által a C és CD által benyújtott fellebbezések vizsgálata során elrendelt végrehajtási tilalom, valamint az utóbbiak menedékjog iránti kérelmei képezték. Ez utóbbi tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a nemzeti jogszabályok értelmében a menedékkérő jogosult Finnországban maradni mindaddig, amíg a kérelmét elbírálják, vagy amíg kiutasítási határozatot nem hoznak vele szemben.
- 35 E körülmények között a Korkein oikeus (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [2002/584] kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 23. cikkének (3) bekezdése megköveteli-e, hogy ha a fogvatartott személyt határidőn belül nem adták át, a kerethatározat 6. cikkének (2) bekezdésében említett végrehajtó igazságügyi hatóság új átadási időpontról határozzon, és vizsgálja a *vis maior* fennállását, valamint a fogva tartás feltételeit, vagy összhangban áll a kerethatározattal az az eljárás is, amelyben a bíróság ezeket az elemeket csak a felek kérelmére vizsgálja? Ha a határidő meghosszabbítása az igazságügyi hatóság közreműködését igényli, ezen közreműködés elmaradása szükségszerűen azt eredményezi-e, hogy a kerethatározatban előírt határidők lejártak, és így a fogvatartott személyt ugyanezen kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdése alapján szabadon kell bocsátani?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a [2002/584] kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését, hogy a *vis maior* fogalma magában foglalja az átadás – a végrehajtó tagállam nemzeti jogszabályain alapuló – olyan jogi akadályait is, mint a végrehajtás bírósági eljárás időtartamára elrendelt tilalma vagy a menedékkérő ahhoz való joga, hogy a végrehajtó államban tartózkodjon mindaddig, amíg a menedékjog iránti kérelméről döntést nem hoznak?”

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelemről

- 36 A kérdést előterjesztő bíróság az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23a. cikkének első bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzatának 107. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban történő elbírálását.
- 37 Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben az ezen eljárás alkalmazásához előírt feltételek teljesülnek.
- 38 Egyrészt az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2002/584 kerethatározat értelmezésére vonatkozik, amely kerethatározat az EUM-Szerződés harmadik részének a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó V. címe alá tartozik. Következésképpen e kérelem az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23a. cikke első bekezdésének és az eljárási szabályzat 107. cikke (1) bekezdésének megfelelően sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képezheti.

- 39 Másrészt a sürgősség kritériumát illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy e feltétel teljesül, ha az alapügyben érintett személy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésekor meg van fosztva szabadságától, és további fogva tartása az alapeljárás kimenetelétől függ (lásd többek között: 2015. július 16-i Lanigan ítélet, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 24. pont; 2021. szeptember 19-i Governor of Cloverhill Prison és társai ítélet, C-479/21 PPU, EU:C:2018:929, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 E tekintetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy C és CD e kérelem benyújtásának időpontjában ténylegesen meg volt fosztva szabadságától.
- 41 Ezenkívül az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének értelmezésére vonatkoznak, amelynek (5) bekezdése az e cikk (2)–(4) bekezdésében említett határidők lejárta esetére előírja a keresett személy szabadon bocsátását. Így a Bíróságnak az előterjesztett kérdésekre adott válaszától függően a kérdést előterjesztő bíróság elrendelheti C és CD szabadon bocsátását.
- 42 E körülmények között az előadó bíró javaslatára, a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság második tanácsa 2022. január 17-én úgy határozott, hogy helyt ad a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálják el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második kérdésről

- 43 Az elsőként vizsgálandó második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a *vis maior* fogalma kiterjed az európai elfogatóparanccsal érintett személy által a végrehajtó tagállam joga alapján indított jogi eljárásokból eredő, átadással kapcsolatos jogi akadályokra, amennyiben e kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság elfogadta az átadásról szóló végleges határozatot.
- 44 Az uniós jog különböző területein kialakított állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a *vis maior* fogalma rendkívüli és előreláthatatlan, az arra hivatkozón kívül álló körülményekre vonatkozik, amelyek következményeit a legnagyobb gondosság mellett sem lehet elkerülni (2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Ezenkívül a *vis maior*nak a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fogalmát megszorítóan kell értelmezni, mivel e rendelkezés az e kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében foglalt szabálytól való eltérést képez (lásd ebben az értelemben: 2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 56. pont).
- 46 Ami az átadásnak az európai elfogatóparanccsal érintett személy által indított jogi eljárásokból eredő jogi akadályait illeti, kétségtől meg kell jegyezni, hogy ezek az akadályok nem függnak a végrehajtó tagállam hatóságainak magatartásától, és hogy azok következményeit, vagyis azt, hogy e személyt nem lehet a kitűzött határidőn belül átadni, a legnagyobb gondosság mellett sem lehetett volna elkerülni.

- 47 Ugyanakkor, amint azt C és CD, a román kormány, valamint az Európai Bizottság helyesen megjegyezte, nem tekinthető előre nem látható körülménynek az, hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy a végrehajtó tagállam nemzeti jogában előírt eljárások keretében jogi eljárásokat indít annak érdekében, hogy vitassa a kibocsátó tagállam hatóságainak történő átadását, ami késleltetheti ezt az átadást.
- 48 Következésképpen az átadásnak az e személy által indított jogi eljárásokból eredő ilyen jogi akadályai nem minősülhetnek a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése értelmében vett *vis maiornak*.
- 49 A fentiekből az következik, hogy az e kerethatározat 23. cikkében előírt átadási határidők nem tekinthetők felfüggesztettnek a végrehajtó tagállamban folyamatban lévő, az európai elfogatóparanccsal érintett személy által kezdeményezett eljárások miatt, ha az említett kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság elfogadta az átadásról szóló végleges határozatot. Következésképpen a végrehajtó tagállam hatóságai főszabály szerint továbbra is kötelesek e személyt a kibocsátó tagállam hatóságainak az említett határidőn belül átadni.
- 50 Az átadási eljárásnak a kerethatározat 23. cikkében szabályozott ezen utolsó szakaszában főszabály szerint valamennyi jogi elemet megvizsgálta a végrehajtó igazságügyi hatóság, amely elméletileg már végleges határozatot is hozott az átadásról.
- 51 Ezt az értelmezést követeli meg a 2002/584 kerethatározat által követett, a tagállamok közötti igazságügyi együttműködés felgyorsítására és egyszerűsítésére irányuló cél is. E kerethatározat célja ugyanis az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadásának új, egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Európai Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (lásd többek között: 2013. január 29-i Radu ítélet, C-396/11, EU:C:2013:39, 34. pont; 2021. március 17-i JR [Elfogatóparancs – Az EGT-hez tartozó harmadik állam által hozott, bűnösséget megállapító ítélet] ítélet, C-488/19, EU:C:2021:206, 71. pont).
- 52 A jelen ügyben a Bírósághoz benyújtott iratok egyikéből sem tűnik ki, hogy a C és a CD által indított jogi eljárások akár közvetve is olyan alapvető jog megsértésére vonatkoztak volna, amelyre e személyek nem hivatkozhattak a végrehajtó igazságügyi hatóság előtt a 2002/584 kerethatározat 15. cikkének (1) bekezdése szerinti, az átadásról szóló végleges határozat meghozatalához vezető eljárás során.
- 53 Ami közelebbről a C és CD által Finnországban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmeket illeti, az utóbbiak által előterjesztett észrevételekből kitűnik, hogy e kérelmek nagyrészt a kibocsátó tagállamban, vagyis Romániában fennálló fogvatartási körülményekkel kapcsolatos és a Bíróság e területre vonatkozó releváns ítélkezési gyakorlatából, különösen a 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítéletből (C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), a 2018. július 25-i Generalstaatsanwaltschaft (Fogvatartási körülmények Magyarországon) ítéletből (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589), illetve a 2019. október 15-i Dorobantu ítéletből (C-128/18, EU:C:2019:857) eredő érveken alapultak. Márpedig a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy C és CD az átadásról szóló végleges határozatok elfogadásához vezető eljárás során ezekre az érvekre hivatkozott a végrehajtó igazságügyi hatóság előtt.

- 54 Ráadásul, amint arra a Bizottság rámutatott, az EUM-Szerződéshez csatolt, az Európai Unió tagállamainak állampolgárai számára nyújtott menedékjogól szóló (24.) jegyzőkönyv egyetlen cikke kimondja, hogy tekintettel az Európai Unió tagállamai által az alapvető jogokra és szabadságokra vonatkozóan nyújtott védelem szintjére, a tagállamokat egymás vonatkozásában a menedékjogi ügyekkel összefüggő valamennyi jogi és gyakorlati célból biztonságos származási országoknak kell tekinteni.
- 55 E cikk hozzáteszi, hogy ennek megfelelően a tagállamok valamelyikének állampolgára által benyújtott bármely menedékjog iránti kérelmet egy másik tagállam csak négy, kimerítő jelleggel felsorolt esetben veheti figyelembe, illetve nyilváníthatja az eljárás lefolytatásához elfogadhatónak.
- 56 Márpedig a Bírósághoz benyújtott iratok egyikéből sem tűnik ki, hogy C és CD helyzete az említett jegyzőkönyv egyetlen cikkében foglalt négy eset valamelyikébe tartozna, amellyel kapcsolatban egyébként a kérdést előterjesztő bíróság nem is tett fel kérdést a Bíróságnak.
- 57 Végül emlékeztetni kell arra is, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem nem tartozik az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának a 2002/584 kerethatározat 3. és 4. cikkében felsorolt okai közé (lásd ebben az értelemben: 2010. október 21-i B. ítélet, C-306/09, EU:C:2010:626, 43–46. pont).
- 58 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a *vis maior* fogalma nem terjed ki az európai elfogatóparanccsal érintett személy által a végrehajtó tagállam joga alapján indított jogi eljárásokból eredő, átadással kapcsolatos jogi akadályokra, amennyiben az említett kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság elfogadta az átadásról szóló végleges határozatot.

Az első kérdéstről

- 59 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy egyrészt a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan e rendelkezésben előírt követelmény teljesül, ha a végrehajtó tagállamban a rendőrség hivatott azt vizsgálni, hogy *vis maior* áll-e fenn, illetve hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy fogva tartásának fenntartásához szükséges feltételeket betartották-e, és adott esetben a rendőrség határoz az új átadási időpontról, mindamelllett hogy e személynek joga van arra, hogy bármikor a végrehajtó igazságügyi hatósághoz forduljon annak érdekében, hogy a fent említett kérdésekben döntsön. Másrészt e bíróság azt kérdezi, hogy e kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e 23. cikk (2)–(4) bekezdésében foglalt határidőket lejártnak kell tekinteni – következésképpen az említett személyt szabadon kell bocsátani – abban az esetben, ha úgy tekintendő, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan az említett kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmény nem teljesül.
- 60 A 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (2) bekezdésében előírt határidőn belüli átadás akadályát képező *vis maior* esetét illetően e kerethatározat 23. cikke (3) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az érintett végrehajtó és kibocsátó igazságügyi hatóságok feladata, hogy azonnal kapcsolatba lépjenek egymással, és új átadási időpontban egyezzenek meg.

- 61 A Bíróság már pontosította, hogy a „végrehajtó igazságügyi hatóságnak” a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalma az e kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalmához hasonlóan vagy valamely bírót, illetve bíróságot, vagy pedig olyan igazságügyi hatóságot jelent, így valamely tagállam ügyészségét, amely részt vesz e tagállam igazságszolgáltatásában, és amely független a végrehajtó hatalomtól (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 54. pont).
- 62 Ezzel szemben, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, valamely tagállam rendőrsége nem tartozhat a 2002/584 kerethatározat 6. cikke értelmében vett „igazságügyi hatóság” fogalmába (lásd ebben az értelemben: 2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 63 Ebből következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak az e kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében előírt, a *vis maior* fennállásának értékelésében, valamint adott esetben az új átadási időpont meghatározásában való közreműködése nem bízható a végrehajtó tagállam olyan rendőri szervére, mint az alapeljárásbeli nemzeti nyomozóiroda.
- 64 Az említett kerethatározat 7. cikkének (1) bekezdése kétségtől felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy az illetékes igazságügyi hatóságok támogatására kijelöljenek egy vagy több „központi hatóságot”. Ezenkívül nem vitatott, hogy valamely tagállam rendőrsége a „központi hatóság” e cikk értelmében vett fogalma alá tartozhat (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 42. pont).
- 65 Mindazonáltal a 2002/584 kerethatározat (9) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkből kitűnik, hogy az ilyen központi hatóság közreműködésének az illetékes igazságügyi hatóságoknak nyújtott gyakorlati és igazgatási segítségre kell korlátozódnia. Következésképpen az ugyanezen 7. cikkben kínált lehetőség nem terjedhet addig, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára, hogy az e kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdése szerinti *vis maior* fennállásának értékelése, valamint adott esetben az új átadási időpont kitűzése kapcsán az illetékes igazságügyi hatóságokat e központi hatósággal helyettesítsék (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 42. pont).
- 66 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok az indítványának 73–76. pontjában kiemelte, az e rendelkezés értelmében vett *vis maior* fennállásának értékelése, valamint adott esetben az új átadási időpont meghatározása az európai elfogatóparancs végrehajtásáról való határozathozatalt jelent, ami a 2002/584 kerethatározat (8) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (2) bekezdése értelmében a végrehajtó igazságügyi hatóság feladata. E tekintetben, és amint azt a kérdést előterjesztő bíróság is elismeri, az ilyen határozatok túllépik az e kerethatározat (9) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke értelmében a rendőrségre bízható egyszerű „gyakorlati és igazgatási segítségnyújtás” kereteit.
- 67 A végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésének elmaradásából eredő következményeket illetően először is meg kell állapítani, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (2)–(4) bekezdésében előírt határidőket ilyen körülmények között valóban lejártnak kell tekinteni.
- 68 Ugyanis a *vis maior* fennállásának, valamint az új átadási időpontnak a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködése nélkül a végrehajtó tagállam rendőrsége által történő meghatározása nem felel meg a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében előírt alaki követelményeknek, függetlenül a *vis maior* tényleges fennállásától.

- 69 Következésképpen a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésének elmaradása esetén az e kerethatározat 23. cikkének (2)–(4) bekezdésében előírt határidők e cikk (3) bekezdése alapján érvényesen nem hosszabbíthatók meg. Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben az említett határidők e cikk (5) bekezdésének alkalmazása szempontjából lejárnak tekintendők.
- 70 Másodszor emlékeztetni kell a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (2)–(4) bekezdésében előírt határidők lejártának következményeire.
- 71 Kétségtelen, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikke (5) bekezdésének szövegéből kifejezetten kitűnik, hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személyt, ha még mindig fogva tartják, e határidők lejárta esetén szabadon kell bocsátani. Ilyen esetben a végrehajtó tagállamot terhelő ezen kötelezettség alól nincs kivétel.
- 72 Ugyanakkor az uniós jogalkotó e határidők lejártához semmilyen egyéb joghatást nem fűzött, és különösképpen nem rendelkezett arról, hogy az megfosztaná az érintett hatóságokat azon lehetőségtől, hogy a kerethatározat 23. cikkének (1) bekezdése alapján átadási időpontban állapodjanak meg, vagy hogy felmentené a végrehajtó tagállamot az európai elfogatóparancs végrehajtásának kötelezettsége alól (2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 70. pont).
- 73 Ezenkívül a 2002/584 kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének és 23. cikkének olyan értelmezése, amely szerint a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a kerethatározat 23. cikkében szereplő határidők lejárta után már nem kell az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadásához folyamodnia vagy e célból a kibocsátó igazságügyi hatósággal új átadási időpontban megegyeznie, olyan jellegű, amely sérti a kerethatározatnak az igazságügyi együttműködés gyorsítására és egyszerűsítésére irányuló célkitűzését, tekintettel arra, hogy ezen értelmezés többek között arra kényszerítheti a kibocsátó tagállamot, hogy egy második európai elfogatóparancsot bocsásson ki annak érdekében, hogy lehetővé tegye egy újabb átadási eljárás megindítását (2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 71. pont).
- 74 A fentiekből következik, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikkében megállapított határidők lejárta önmagában nem mentesíti a végrehajtó tagállamot azon kötelezettsége alól, hogy folytassa az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárást és átadja a keresett személyt, mivel az érintett hatóságoknak e célból új átadási időpontban kell megállapodniuk (2017. január 25-i Vilkas ítélet, C-640/15, EU:C:2017:39, 72. pont).
- 75 Ezenfelül, amint arra a főtanácsnok az indítványának 46. pontjában rámutatott, a végrehajtó tagállamnak az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás folytatására vonatkozó kötelezettségére tekintettel e tagállam illetékes hatósága köteles az elfogatóparanccsal érintett személy – a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdése alapján történő – szabadon bocsátása esetén a szökés megakadályozása érdekében szükségesnek bizonyuló minden intézkedést megtenni, a szabadságelvonnással járó intézkedések kivételével.
- 76 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy egyrészt a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan e rendelkezésben előírt követelmény nem teljesül, ha a végrehajtó tagállamban a rendőrség hivatott azt vizsgálni, hogy *vis maior* áll-e fenn, illetve hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy fogva tartásának fenntartásához szükséges feltételeket betartották-e, és adott esetben a rendőrség határoz az új átadási időpontról, még akkor

sem, ha e személynek joga van arra, hogy bármikor a végrehajtó igazságügyi hatósághoz forduljon annak érdekében, hogy a fent említett kérdésekben döntsön. Másrészt a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e 23. cikk (2)–(4) bekezdésében előírt határidőket lejárnak kell tekinteni – következésképpen az említett személyt szabadon kell bocsátani – abban az esetben, ha úgy tekintendő, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan az említett kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmény nem teljesül.

A költségekről

77 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a *vis maior* fogalma nem terjed ki az európai elfogatóparanccsal érintett személy által a végrehajtó tagállam joga alapján indított jogi eljárásokból eredő, átadással kapcsolatos jogi akadályokra, amennyiben az említett kerethatározat 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság elfogadta az átadásról szóló végleges határozatot.
- 2) A 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan e rendelkezésben előírt követelmény nem teljesül, ha a végrehajtó tagállamban a rendőrség hivatott azt vizsgálni, hogy *vis maior* áll-e fenn, illetve hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személy fogva tartásának fenntartásához szükséges feltételeket betartották-e, és adott esetben a rendőrség határoz az új átadási időpontról, még akkor sem, ha e személynek joga van arra, hogy bármikor a végrehajtó igazságügyi hatósághoz forduljon annak érdekében, hogy a fent említett kérdésekben döntsön.

A 2009/299 kerethatározattal módosított 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e 23. cikk (2)–(4) bekezdésében előírt határidőket lejárnak kell tekinteni – következésképpen az említett személyt szabadon kell bocsátani – abban az esetben, ha úgy tekintendő, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság közreműködésére vonatkozóan az említett kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmény nem teljesül.

Aláírások